

Recenzent – Referee:
Prof. dr hab. Jarosław Buszko

Tłumaczenie na język angielski – Translation into English: Rafał Bernard
Korekta tekstów angielskich – English editorial revision: Robert Kippen

Fotografia na okładce – Cover photo: *Nehalennia speciosa*, Iglica mała, pierścień kopulacyjny
– Sedgling, a copulation wheel (fot. – phot. Bogusław Daraż)

Zrealizowano i wydano ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w ramach projektu badawczego nr 2 P04C 129 29

Preparation and publication grant-aided by the Ministry of Science and Higher Education
within the project No. 2P04C 129 29

Sugerowany sposób cytowania – Suggested citation:

Po polsku:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

In English:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. A distribution atlas of dragonflies (Odonata) in Poland. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Copyright © Rafał Bernard, Paweł Buczyński, Grzegorz Tończyk, Jacek Wendzonka, Poznań 2009

ISBN 978-83-61320-54-8

Bogucki Wydawnictwo Naukowe
ul. Górna Wilda 90, 61-576 Poznań
tel. +48 61 8336580
fax +48 61 8331468
e-mail: bogucki@bogucki.com.pl
www.bogucki.com.pl

Druk i oprawa:
Unidruk
ul. Przemysłowa 13
62-030 Luboń

Rozmieszczenie gatunków

Objaśnienia do map UTM

Białe kółka – dane pochodzą z okresu historycznego, do roku 1990 włącznie;

Czarne kółka – dane pochodzą z okresu współczesnego, tj. z lat 1991–2008;

Szare kółka – dane pochodzą z obu okresów, historycznego i współczesnego.

Znak zapytania (?):

- na mapach gatunków *Anax ephippiger* i *Sympetrum meridionale* wskazuje na brak pewności, że gatunek został prawidłowo oznaczony, choć jest to prawdopodobne;
- na mapie *Cordulegaster bidentata* wskazuje na nieprecyzyjne dane dotyczące trzech małych obszarów, dane te nie pozwalają na ustalenie, ile kwadratów i które z nich powinny być zaznaczone jako zajęte przez gatunek.

A – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie historycznym (liczba kwadratów ze stwierdzonym gatunkiem/liczba wszystkich kwadratów, dla których istnieją dane z danego okresu $\times 100\%$);

B – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie współczesnym (liczony jak wyżej);

C – liczba i względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku (liczony jak wyżej dla całego okresu objętego „Atlasem”);

D – liczba stwierdzonych stanowisk gatunku.

Distribution of species

Explanations to the UTM maps

White circles – data collected in the historical period up to 1990;

Black circles – data collected in the current period, i.e. between 1991 and 2008;

Grey circles – data collected in two periods, both historical and current.

A question mark (?):

- in the species *Anax ephippiger* and *Sympetrum meridionale* indicates a lack of total certainty that the species was correctly identified, however, it is probable;
- in the species *Cordulegaster bidentata* indicates imprecise data concerning three small areas (the data are insufficient to indicate how many squares and which squares should be marked as being occupied).

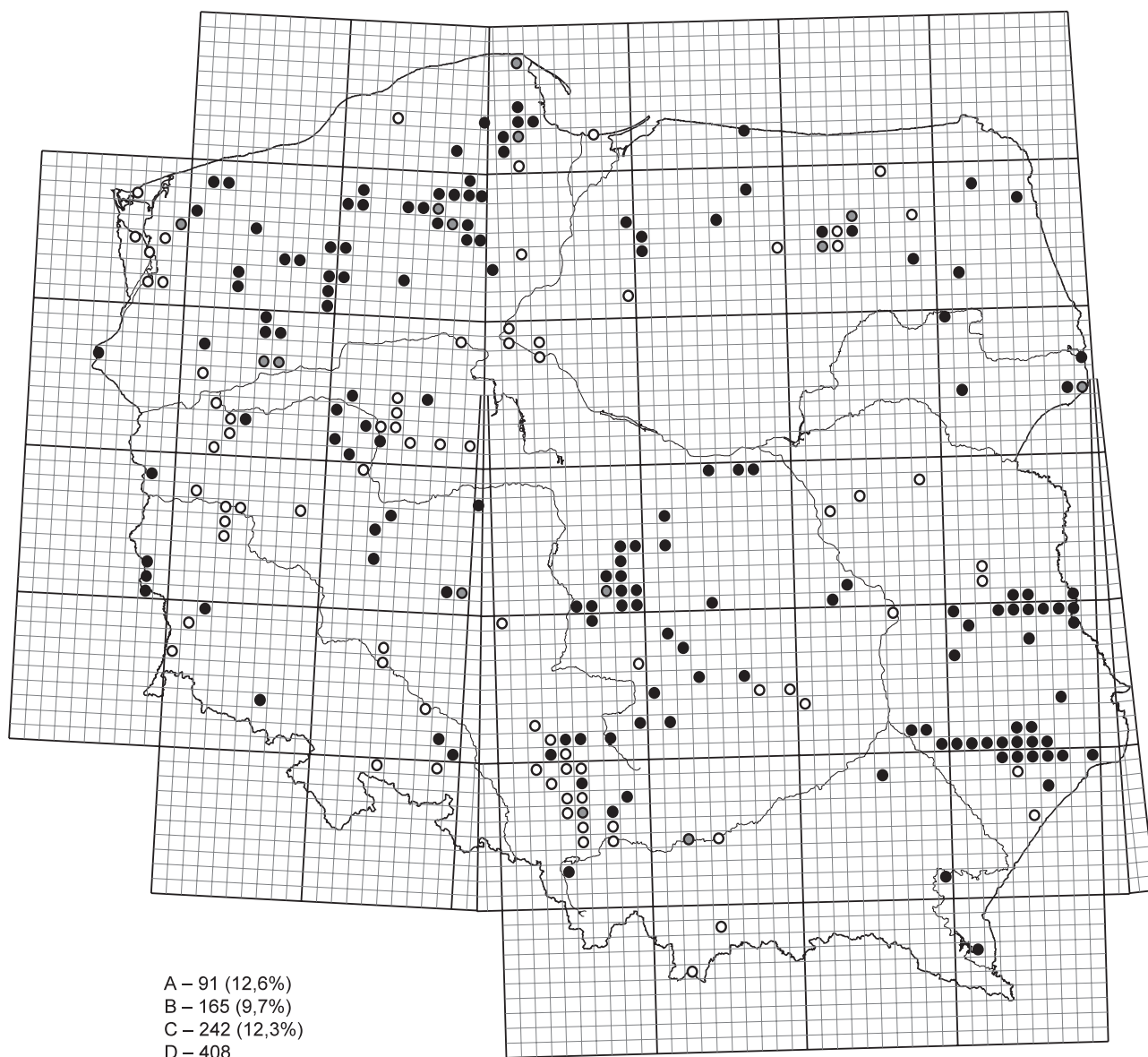
A – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the historical period (the number of known occupied squares / the number of all studied squares $\times 100\%$);

B – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the current period;

C – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares for the whole period included in the Atlas;

D – the number of recorded localities of the species. In A, B and C a comma is used as the decimal separator.

Leucorrhinia rubicunda (Linnaeus, 1758)

Gatunek szeroko rozprzestrzeniony. Nie występuje w większości masywów górskich. Jedynie trzy pewne stanowiska górskie pochodziły z podnóży Tatr (900 m n.p.m.), z Gorców (760 m) i Bieszczad Zachodnich (544 m). Natomiast XIX-wieczne stanowisko w Tatrach od dawna uznawano za wątpliwe.

W skali kraju umiarkowanie rozpowszechniony. Częstość występowania jest jednak zróżnicowana regionalnie. Gatunek jest lokalnie rozpowszechniony na pojezierzach północnej Polski i wschodzie kraju. W wielu regionach, zwłaszcza środkowego i południowego pasa kraju, umiarkowanie reprezentowany lub rozproszony, a w górach i na pogórzach bardzo lo-

kalny i bardzo rzadki. Zastanawiający jest szereg dawnych stanowisk, którym nie towarzyszą współczesne stwierdzenia. Sugeruje to spadek liczby stanowisk w południowej Polsce i przynajmniej częściowo w środkowym pasie kraju.

Zasiedla wody stojące, od oligotroficznych do dość żyznych. Preferuje przy tym wody kwaśne i te o najwyższej umiarkowanej żyzności. Spośród żyzniejszych wybiera zbiorniki z obfitą i bogatą roślinnością. Podstawowe spektrum siedliskowe obejmuje drobne zbiorniki i jeziora dystroficzne, torfowiska sfagnowe i rzadziej niskie, bagna śródlądne, torfianki.

Zalotka czerwonawa

Ruby Whiteface

Very widespread. Does not occur in most mountain ranges. The only three doubtless mountain localities were found below the Tatra Mountains (900 m), in the Gorce Mountains (760 m) and low in the Western Bieszczady Mountains (544 m). The 19th-century locality in the Tatra has been questioned for a long time.

On a national scale, moderately represented. However, the species occupancy is regionally diverse. *L. rubicunda* is locally fairly common in northern lake districts and eastern parts of the country. In many regions, especially of central and southern latitudes, moderately represented or sparse. In the mountains

and foothills, very localized and very rare. Some old localities not accompanied by new records are puzzling. It suggests a decrease in the number of localities in southern Poland and at least partly in the central belt of the country.

Inhabits standing waters, from oligotrophic to moderately eutrophic. Prefers acidic waters and lower trophic. Among eutrophic waters selects those with abundant and rich vegetation. Basic habitat spectrum comprises dystrophic lakes and small water bodies, *Sphagnum* bogs, fens (more rarely), forest swamps, and peat excavation pools.